

## రేపటి కథ

తన అనుమానం నిజమో కాదో తేల్చుకుందామని డాక్టరు దగ్గరికెళ్ళి పరీక్షచేయించుకుంది సులోచన.

నిజమే. నెల తప్పింది.

సులోచనకింకా పెళ్ళి కాలేదు.

★ ★ ★

సులోచనకి కడుపొచ్చినందుకు లేడీ డాక్టర్ చాలా సంతోషించింది. తను సంతోషిస్తున్న సంగతి సులోచన ముందు ప్రకటించింది, అభినందించింది.

“ఇదే మొదటిసారినుకుంటాను..” అంది.

సులోచనకి మొదటి కడుపొచ్చినందుకు లేదా మొదటి కడుపొచ్చిన సులోచన తన దగ్గరకొచ్చినందుకు డాక్టర్ మరీ సంతోషించింది.

“మొదటిసారి చాలా జాగ్రత్తగా వుండాలమ్మా. మంచి ఆహారం తీసుకోవాలి. మందులు బాగా వాడాలి. వారం పదిరోజులకొక సారైనా వచ్చి పరీక్ష చేయించుకుంటూ వుండు” అని పరీక్ష చేసినందుకు పాతిక రూపాయల ఫీజు అందుకుంటూ ఉచిత సలహా ఇచ్చింది డాక్టరు.

తనకి కడుపొస్తే డాక్టర్ కంత ఆనందమెందుకో అప్పుడు కాస్త అర్థమైంది.

“కాన్పుకి కూడా నువ్వెక్కడికీ వెళ్ళాల్సిన పని లేదమ్మా... నా నర్సింగ్ హోమ్లోనే చేస్తాను. నీకేం భయం లేదు. చాలా సంతోషమమ్మా..” అని మరోసారి సంతోషం ప్రకటించి, “నీతో పాటు మీ వారొచ్చారా? ఏరీ.. వచ్చినట్టు లేరే... అయితే వెంటనే ఇంటికెళ్ళి ఈ శుభవార్త మీ వారికి చెప్పు. అన్నట్టు మీ వారేం చేస్తారమ్మా?” అని ముద్దు ముద్దుగానూ, సిగ్గుపడుతూనూ అడిగింది డాక్టరు.

సులోచన సిగ్గుపడలేదు.

“మా వారేమీ చెయ్యరు. నాకసలు పెళ్ళి కాలేదు. అవసరమైనప్పుడల్లా మీ దగ్గరకొస్తూ వుంటాను. థాంక్స్..” అని, “ఆ?” అని ఆశ్చర్యంతో నోరు తెరిచిన డాక్టరింకా తేరుకోకముందే, గబగబా అక్కణ్ణించి బయటకి నడిచింది.

★ ★ ★

అక్కణ్ణించి బస్సు దాకా నడిచినంతసేపూ, బస్సులో ఇంటిదాకా ప్రయాణం చేసినంతసేపూ, సులోచన మనసులోకి ఆలోచనలు అనేకమొచ్చాయి.

కొన్ని సందేహాలూ, కొన్ని సంకోచాలూ, మరికొన్ని భయాలూ కూడా ఆ ఆలోచనల్లో వున్నాయి. కాని అన్నిటికీ మించిన ఆమె ధైర్యమూ, పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసమూ ఆ ఆలోచనలన్నింటినీ అణగదొక్కేసాయి.

బస్సు దిగి, ఇంటికి చేరి, తన గదిలో కెళ్ళి లైటు వేసి, తలుపు మూసి, మంచం మీద పడుకుని కళ్ళు మూసుకుని, ఒక నిటూర్పు విడిచినప్పుడు కూడా, సులోచన గుండెలో ఎంత మాత్రమూ దడ లేదు, కంటిలో తడి లేదు.

★ ★ ★

ఆ నగరంలో సులోచనకి నా అన్న వాళ్ళెవరూ లేరు. చిన్న ఉద్యోగముంది. అద్దెకు తీసుకున్న రెండు గదుల ఇల్లుంది. ఆ ఇంట్లో రెండో గదిలో సుకుమారి అని మరో అమ్మాయివుంది. ఆ అమ్మాయి కూడా సులోచనతో పాటే పనిచేస్తుంది. ఆ అమ్మాయికీ పెళ్ళి కాలేదు.

ఆ నగరంలో లేకపోయినా, అక్కడికి యాభై మైళ్ళ దూరాన వున్న ఒక పల్లెటూళ్లో సులోచనకి తల్లి, తండ్రి, ఒక చెల్లెలూ వున్నారు. తిండికీ, బట్టకీ వాళ్ళు సులోచన మీదే ఆధారపడి బతుకుతున్నారు.

★ ★ ★

సుకుమారి పేరులోనే కాని, ఆమె శరీరంలో ఎంత మాత్రమూ సౌకుమార్యం లేదు. మనసులో ప్రవర్తనలో అంతకంటే లేదు.

సుకుమారి మొహం గుండ్రంగా వుంటుంది. కళ్ళు గుండ్రంగా వుంటాయి. నోరు గుండ్రంగా వుంటుంది. అసలామె శరీరం మొత్తం గుండ్రంగానే వుంటుంది. ఎంత గుండ్రంగా వుంటుందంటే - చీర మరీ అంత బిగుతుగా కట్టకుండా పైపైన

చుడితే, ఆమె శరీరంలో ఏ భాగం ఎక్కడుందో త్వరగా చెప్పడం కష్టం. సుకుమారి ఇంకా కుమారిగానే వుండటానిగ్గల కారణాల్లో బహుశా ఇది ముఖ్యమైంది.

ఒకనాటి ఉదయం ఆఫీసుకు బయలుదేరడానికి మరో అరగంట ఆలస్యముందనగా, అందుకు సన్నాహాలేమీ చెయ్యకుండా, బాత్ రూమ్ లో కూర్చుని అదేపనిగా వాంతులు చేసుకుంటున్న సులోచనమీద సుకుమారి దుర్లోచనాలు పడ్డాయి.

అనుమానం ముందు పుట్టి, సుకుమారి ఆ తర్వాత పుట్టింది. ఇటీవల సులోచన శరీరంలో కొద్ది కొద్దిగా కానవస్తున్న మార్పులన్నీ కనిపెట్టి చూస్తున్న సుకుమారి అనుమానం, ఆ వేళ గట్టిపడింది.

సులోచన పక్కన చేరి, “అదేమిటోయ్ అలా వున్నావ్? ఇదేమిటోయ్ ఇలా వాంతులు చేసుకుంటున్నావు?” అని అడిగింది.

సులోచన మాట్లాడలేదు. సుకుమారి విడిచిపెట్టలేదు. ఏమీ ఎరగనట్టుగా, ఎక్కడ లేని స్నేహమూ వొలకబోస్తూ, కొన్ని సందేహాలు వెలిబుచ్చి, ఆ తర్వాత కొన్ని ప్రశ్నలు వేసింది. చివరికి - “అదేమిటోయ్ సులోచనా! నా దగ్గర కూడా ఇలా దాస్తావ్! ఇన్నాళ్ళబట్టి మనిద్దరం ఫ్రెండ్స్ మి కాదటోయ్? నాతో చెప్పడానికేమిటోయ్? నీకు కష్టమొస్తే నాకొచ్చినట్టు కాదుటోయ్, అదేమిటో చెప్తే నీ కష్టం నేను పంచుకోనటోయ్?” అంది.

అదేమిటో చెప్పింది సులోచన. “నాకిప్పుడు పెద్ద కష్టమేమీ రాలేదు గాని, కడుపొచ్చింది. కావాలంటే నువ్వు కూడా అచ్చంగా చేయించుకోవచ్చు గాని, నా కడుపు పంచుకోవడం కష్టం” అంది సులోచన.

సుకుమారికి ముచ్చెమటలు పోశాయి. సులోచనని వదిలేసి తనొక్కతే ఆఫీసు కెళ్ళిపోయింది.

స్నేహితురాలి కష్టం పంచుకుందామని ఆ తర్వాత కూడా చాలాసార్లు ఆమె చేసిన ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు.

“పెళ్ళి కాకుండా కడుపొస్తే ఎలాగోయ్?” అని అనుచితమైన ఆందోళన వెలిబుచ్చి,

“పోనీ ఎబార్షన్ చేయించుకోవచ్చు గదోయ్?” అని ఉచితమైన సలహా ఇచ్చింది చాలాసార్లు.

“కావాలంటే నాకు తెలిసిన డాక్టర్‌కావిడుంది. నేను తీసుకెళ్ళి ఎబార్న్ చేయిస్తానోయ్!” అని అభయం కూడా ఇచ్చింది.

“నేను చేయించుకోను” అంది సులోచన.

చివరికొకనాడు “నీ ధోరణి నాకేమీ నచ్చలేదోయ్. నీతో కలిసి వుంటుంటే నాకు కూడా మాట వస్తోందోయ్. నేను వేరే వెళ్ళిపోతానోయ్” అంది సుకుమారి.

మంచిది; వెళ్ళి రమ్మంది సులోచన. సుకుమారి వెళ్ళిపోయింది. సులోచన ఒక్కతే మిగిలింది. ఆమె కా ఇంట్లో ఒక్క గదే మిగిలింది.

★ ★ ★

సులోచన వుండే నగరం నించి ఆమె తల్లిదండ్రులుండే పల్లెటూరికి వార్తాప్రసారానికున్న సాధనాలు చాలా తక్కువ. కనీసం ఆ వూళ్ళో పోస్టాఫీసన్నా లేదు. కాని - సులోచనకి కడుపొచ్చిన సంగతి ఆమె తల్లిదండ్రులకి చాలా క్షేమంగానూ, అతివివరంగానూ అత్యంతశీఘ్రంగానూ అనేకమార్లు అందజేయబడింది.

ఒకనాడు సులోచన ఆఫీసు నించి ఇంటికి తిరిగొచ్చేసరికి - ఆమె తండ్రి, చెల్లెలూ వచ్చి వరండాలో కూచుని వున్నారు. అప్పని చూసీ చూడగానే కావిలించుకుని బావురుమంది సులోచన చెల్లెలు. కూతుర్ని చూసీ చూడగానే నోటికొచ్చినట్టల్లా తిట్టాడు తండ్రి. ఆ తర్వాత ఆయనా ఏడ్చినంత పని చేశాడు.

“వాడెవడో చెప్పవే. వెళ్ళి కాళ్ళావేళ్ళా పడయినా సరే తీసుకొచ్చి, పెళ్ళి చేస్తాను...” అన్నాడు.

సులోచన చెప్పలేదు.

“పోనీ ఇప్పటికయినా మించిపోయింది లేదు. గుట్టుచప్పుడు కాకుండా ఎక్కడికన్నా వెళ్ళి కడుపు తీయించేసుకో!” అని బతిమాలాడు.

సులోచన ఒప్పుకోలేదు.

ముసలాయన విసిగిపోయాడు. “సరే... నీ ఇష్టమొచ్చినట్టు చావు. మేమూ చచ్చామనుకో. ఇక నీకూ మాకూ సంబంధమేమీ లేదు. ఆకలితో చావనైనా చస్తాం. అడుక్కునయినా తింటాం కాని ఇక నీ సంపాదన మాకు పైసా అక్కర్లేదు! నువ్వు పంపనక్కర్లేదు!” అని రాత్రి పదిగంటల వేళ కాఫీ నీళ్ళయినా ముట్టకుండా, చిన్న కూతుర్ని తీసుకుని తిరుగు ప్రయాణం కట్టాడు.

వెళ్ళే ముందు అప్పని కావిలించుకుని మళ్ళీ ఏడ్చింది సులోచన చెల్లెలు.

“నేనూ బస్సు దాకా వస్తాను నాన్నా..” అంది సులోచన. తండ్రి ఒప్పుకోలేదు.

“ఇంకొక్క క్షణం కూడా నీ మొహం నేను చూడను” అని వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తర్వాత వారం రోజులకి సులోచన మామూలుగా ఇంటికి పంపిన మనియార్డర్ తిరిగొచ్చింది. ఆ తర్వాత కొన్నాళ్ళకి - ఆమె తల్లిదండ్రులు కూతురి వల్ల తమకు కలిగిన అపవాదునీ, అగౌరవాన్నీ భరించలేక, వూరు విడిచి మరెక్కడికో వెళ్ళిపోయారన్న వార్త వచ్చింది.

సులోచన కిప్పుడు ఎక్కడా ఎవరూ లేరు.

★ ★ ★

సులోచన పనిచేసే ఆఫీసులో సుకుమారి లాంటివాళ్ళే మరికొందరున్నారు.

వాళ్ళంతా కూడా సులోచన గురించి ముందు చాటుగానూ, ఆ తర్వాత బాహోటంగానూ నానామాటలూ అనుకున్నారు. నానామాటలూ అన్నారు. కొందరు ఎప్పుడు? ఎలా? ఎవరు? అన్న ఆసక్తి ప్రకటించారు. “అయ్యో పాపం! ఇప్పుడెలా?” అని కొందరు సానుభూతి వెలిబుచ్చారు. “ఇప్పటికీ మించిపోయింది లేదు. ఎబార్షన్ చేయించేసుకో...” అని మళ్ళీ కొందరు సలహా ఇచ్చారు.

సులోచన ఏ సలహాలూ వినలేదు. ఎవరి మాటలకీ చలించలేదు.

సులోచనకి ఆరు మాసాలు దాటాయి. ఆఫీసంతా గగ్గోలెత్తిపోయింది. ఎవరినీ లెక్కచెయ్యక, ఎవరి మాటలూ వినక, కనీసం ఒక్కసారి తన కష్టం చెప్పుకుని ఏడవనయినా ఏడవక, ఎంత మాత్రమూ చలించక, దేవతో, దయ్యమో అన్నట్టుగా తిరిగే సులోచనని మరింకెవరూ భరించలేకపోయారు. ఎదటే వెక్కిరించారు. వేళాకోళం చేశారు. ఎదురుగానే తిట్టారు. ఎడంగా తప్పించుకు తిరిగారు.

సులోచన అందుకెంత మాత్రమూ బాధపడలేదు. భయపడలేదు.

ఒకనాడు మధ్యాహ్నం ఆఫీసు మానేజర్ సులోచనని తన గదిలోకి పిలిపించాడు.

మేనేజర్ కెదురుగా నిలబడి, ఏమిటన్నట్టుగా చూసింది సులోచన.

“చూడమూయ్! నీవల్ల ఆఫీసుకు చాలా చెడ్డపేరు వచ్చేసింది. నీలాంటి వాళ్ళని చూసి మిగతావాళ్ళు కూడా చెడిపోయే ప్రమాదం వుంది. అంచేత ఇక మీదట నువ్విక్కడ పని చెయ్యటానికి వీలేదు. మరెక్కడన్నా చూసుకో. నువ్వు రేపట్నీంచీ మరింక రానక్కరలేదు” అన్నాడు మేనేజరు.

“రేపటిదాకా ఎందుకు? ఇప్పుడే వెళ్ళిపోతాను. నాకు రావలసిన జీతమూ, ప్రావిడెంట్ ఫండూ అన్నీ లెక్కగట్టి వెంటనే ఇప్పించండి” అని వెంటనే బయటికి నడిచింది సులోచన.

★ ★ ★

సులోచనకి నిండు నెలలు వచ్చాయి. అప్పటికే చాలా రోజులుగా, ఎదురుగానూ, చాటుగానూ నానా మాటలూ అంటున్న ఇంటి యజమానురాలు ఆవేళ పొద్దున్నే వచ్చి “ఇదిగో చూడు పాపా! నిన్ను చూస్తే ఇవ్వాలో రేపో కనేట్టుగా వున్నావు. దిక్కులేని దానివిగదా అని ఇన్నాళ్ళూ చూసీ చూడనట్టుగా వూరుకున్నాం. నువ్వీ ఇంట్లో కనడానికి మాత్రం వీలేదు. తక్షణం ఖాళీ చేసి మరెక్కడన్నా చూసుకో. మా ఇంట్లో పెళ్ళి కావలసిన ఆడపిల్లలున్నారు. నీలాంటి నీతిమాలినదాన్ని ఇంట్లో పెట్టుకుంటే ఇక మా పరువు దక్కదు.” అని హెచ్చరించి వెళ్ళింది.

సులోచన ఇంటివాళ్ళ పరువు దక్కించింది. ఆ సాయంత్రమే గది ఖాళీ చేసి, ఆ ఇంట్లో పనిమనిషిగా పనిచేసే రంగమ్మ వెంట వెళ్ళి, మురికివాడగా పేర్కొనబడే ఒక ప్రాంతంలో ఒక చిన్న గుడిసె అద్దెకు తీసుకుని అందులో చేరింది.

మురికివాడలో వుండేవాళ్ళకి పరువుమర్యాదల పట్టింపులంతగా వుండవు. అంచేత అక్కడ సులోచన గురించి అంతగా ఎవరూ పట్టించుకోలేదు.

★ ★ ★

రాత్రి పది గంటలయింది.

సులోచన ఆ వేళంతా అన్నం తినలేదు. అసలు లేచి వంట చేసుకునే శక్తి లేకపోయింది. మొన్నెపుడో తెచ్చుకున్న బ్రెడ్ తిందామనుకుంది గాని అది సయించలేదు. అయినా ఆకలిగానూ లేదు. కడుపంతా నిండుగా వున్నట్టనిపించింది. కాసినీ మంచినీళ్ళు తాగి పడుకుంది.

నిద్ర రావడం లేదు.

చాప మీద వెల్లికిలా పడుకుని గుడిసె కప్పుకేసి తదేకంగా చూస్తున్న సులోచన మొహాన, అతి చిన్న నవ్వుకటి అరక్షణం పాటు వెలిగింది.

ఆమెకి సుబ్బారావు గుర్తు కొచ్చాడు. అతన్ని తను కోరిన కోరిక గుర్తు వచ్చింది.

★ ★ ★

దేవతో, దయ్యమో తెలీనంత నిశ్చలంగా వుండే సులోచనకి కూడా, మనుషుల కుండే ఆశలూ, కోరికలూ కొన్నయినా వున్నాయి. సులోచన కూడా మనిషే.

సులోచన సుబ్బారావుని ప్రేమించింది. సుబ్బారావు సులోచన వుండే వీధికి పక్కవీధిలో వుండేవాడు. ఇప్పుడు లేడు. ఇప్పుడసలు ఆ వూళ్ళోనే లేడు.

వాళ్ళిద్దరికీ ఏదో ఒక సందర్భంలో పరిచయమైంది. సులోచన సుబ్బారావుని ఆకర్షించింది. సుబ్బారావు సులోచనకి ఎందుకోగాని ఎంతగానో నచ్చాడు. అంచేత వాళ్ళిద్దరూ పరస్పరం ప్రేమించుకున్నారు.

“నిన్ను నేను పెళ్ళి చేసుకుంటాను సులోచనా...!” అన్నాడు సుబ్బారావుకనాడు.

“చేసుకో.. నేను వద్దన్నానా!” అంది సులోచన.

ఆ తర్వాత అదే మాట అనేక మార్లన్నాడు సుబ్బారావు. ఆపైన కథ కాస్త వేగంగా నడిచింది.

ఒకనాటి సాయంత్రం పబ్లిక్ పార్కులో పైవేటుగా సులోచనతో ఒక మూల కూర్చున్న సుబ్బారావు వున్నట్టుండి, ఏడుపు మొహం పెట్టి, సులోచన రెండు చేతులూ పుచ్చుకుని, “నన్ను క్షమించు సులోచనా! నేను నిన్ను పెళ్ళి చేసుకోలేను..” అన్నాడు. ఆ తర్వాత కాస్సేపటికి అందుగ్గల కారణాలు చెప్పాడు. నేను నిన్ను చేసుకుంటే మా మేనమామ కూతురు నిద్రమాత్రలు మింగుతుందన్నాడు. మా అమ్మ బావిలో దూకుతుందన్నాడు. మా నాన్న ఆస్తిలో పైసా వాటా ఇవ్వడన్నాడు. నాకొచ్చే ఒక మంచి ఉద్యోగం రాకుండా పోతుందన్నాడు. అయినవాళ్ళిందర్నీ విడిచి నేను బతకలేనన్నాడు. ఇంకా సవాలక్ష కారణాలు చెప్పాడు. అన్నీ చెప్పి మరోసారి “నన్ను క్షమించు సులోచనా...!” అన్నాడు.

సులోచన సుబ్బారావుని క్షమించింది. ఆ తర్వాత మరో నెల రోజులకి సుబ్బారావు మేనమామ కూతుర్ని పెళ్ళి చేసుకుని, మేనమామ ఇప్పించిన ఉద్యోగం చేసుకోడానికి ఆ నగరం విడిచి వెళ్ళిపోయాడు.

అతనలా వెళ్లిపోడానికి కొన్ని రోజుల ముందు సులోచన సుబ్బారావుని తన గదికి పిలిచింది. పిలిచి, కూర్చోబెట్టి, కాఫీ ఇచ్చి “సుబ్బారావు! నేను నిన్ను ప్రేమించాను. పెళ్ళి చేసుకుందామనుకున్నాను. కాని నువ్వు నాకు దక్కలేదు. అయినా నిన్ను నేను మర్చిపోలేను. నిన్ను కాకుండా మరొకరిని పెళ్ళి చేసుకోలేను. నువ్వు నాకు కావాలి. పెళ్ళి చేసుకోకపోతే పోన్లే, నీమీద నాకు కోపమేమీ లేదు. కానీ ఒక కోరిక వుంది. అది తీర్చు. నాకొక బిడ్డ నివ్వు. నిన్ను పెళ్ళి చేసుకోలేకపోయినా నీ బిడ్డని కంటాను. కని పెంచుతాను. ఆ విధంగా నాకు కొంత తృప్తి కలుగుతుంది. నాకు తల్లిని కావాలనుంది; నీ బిడ్డకి తల్లిని కావాలనుంది. ఇది ప్రేమనుకో, పిచ్చనుకో, మరేమయినా అనుకో, నాకు మాత్రం నువ్వు లేకపోతే నీ బిడ్డయినా కావాలి. ఆ తర్వాత నా బ్రతుకేమవుతుందోనని ఆలోచించకు. భయపడకు. నాకేమీ ఫర్వాలేదు. నాకే భయమూ లేదు... రా...!” అంది.

సుబ్బారావు ముందు నిర్ఘాంతపోయాడు. ఆ తర్వాత వణికిపోయాడు. ఏ మాత్రమూ చలనం లేకుండా ఒక వింత కాంతితో వెలిగిపోతున్న సులోచన మొహం రెప్పవెయ్యకుండా చూసి, ఆ తర్వాత కాస్త స్తిమితపడ్డాడు. సులోచన కోరిక నెరవేరింది.

★ ★ ★

సులోచనకి నొప్పులు వచ్చాయి. చాపమీద బాధతో మెలికలు తిరిగిపోతూ, శక్తినింతా కూడగట్టుకుని “రంగమ్మా!” అని పిలిచింది. రంగమ్మ వచ్చాక “ఎవరినైనా మంత్రసానిని పిలువు రంగమ్మా!” అని చెప్పి కళ్ళుమూసుకుంది. అమ్మా! అయ్యో! అని మాత్రం అనలేదు. రంగమ్మ కంగారుగా బయటకు పరుగెత్తింది.

○

(ఆంధ్ర జ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక: దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక - 1976)

(అంతర్జాతీయ మహిళాసంవత్సరంలో ప్రపంచమంతటా స్త్రీ స్వేచ్ఛని కోరే వారంతా వెలిబుచ్చిన కోరికల్లో - పెళ్ళి కాకుండా తల్లులైన ఆడవాళ్ళకి, వాళ్ళ బిడ్డలకీ సమాజంలో సరైన స్థానం లభించాలన్నది ఒకటి. ఆ కోరిక ఈ కథారచనకి (ప్రేరణ.)